

**ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ОРДЕР ПРО ПРОВЕДЕННЯ
РОЗСЛІДУВАННЯ ТА ДОПИТ ОБВИНУВАЧЕНОГО ШЛЯХОМ
ВІДЕОКОНФЕРЕНЦІЇ. РІШЕННЯ СУДУ ЄС У СПРАВІ C-325/24
(BISSILLI) ТА ЙОГО ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ УКРАЇНИ**

Олена ТАРАН

*доктор юридичних наук, професор,
завідувач кафедри кримінального процесу
Національна академія внутрішніх справ
м. Київ, Україна*

18 грудня 2025 року Суд Європейського Союзу (Третя палата) ухвалив рішення у справі C-325/24 (Bissilli), яке стосується тлумачення Директиви 2014/41/ЄС про Європейський ордер про проведення розслідування (ЕІО), що має значення для України зокрема в контексті євроінтеграційного курсу.

Судове співробітництво у кримінальних справах є одним із ключових елементів простору свободи, безпеки та правосуддя Європейського Союзу. Директива 2014/41/ЄС про Європейський ордер про проведення розслідування¹ являє комплексний інструмент для отримання доказів у транскордонних кримінальних провадженнях, заснований на принципі взаємного визнання. Як зазначає Busillo S., умовне застосування принципу взаємного визнання до ЕІО залишається однією з ключових проблем судового співробітництва у кримінальних справах ЄС².

Рішення Суду ЄС у справі C-325/24 (Bissilli) від 18 грудня 2025 року³ стало важливим кроком у розвитку практики застосування цієї Директиви, зокрема щодо проведення допиту обвинуваченого шляхом відеоконференції та підстав відмови у виконанні ЕІО.

Справа виникла в контексті кримінального провадження в Італії проти особи HG, обвинуваченої у участі у злочинній організації та нафтороторгівлі, ця особа перебувала під вартою в Бельгії з 15 лютого 2022 року. Трибунал Флоренції видав ЕІО для проведення допиту HG шляхом відеоконференції, однак прокуратура Брюгге відмовила у виконанні,

¹Directive 2014/41/EU of the European Parliament and of the Council of 3 April 2014 regarding the European Investigation Order in criminal matters. *OJ 2014 L 130*. P. 1. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2014/41/oj>

²Busillo S. (2023). Mutual Recognition in EU Judicial Criminal Cooperation and Its 'Conditional Application' to the European Investigation Order (EIO) Under ECJ Case Law. In: Russo T., Oriolo A., Dalia G. (eds) *Solidarity and Rule of Law. European Union and its Neighbours in a Globalized World*. Vol. 9. P. 207–225. Springer, Cham. URL: https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-031-29227-9_14

³Judgment of the CJEU (Third Chamber) of 18 December 2025. Case C-325/24, *Bissilli*. ECLI:EU:C:2025:989. URL: <https://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?num=C-325/24>

пославшись на недоступність такого заходу за бельгійським правом та на суперечність з фундаментальними принципами бельгійського права. В італійській системі докази збираються переважно під час судового розгляду, тому допит обвинуваченого мав одночасно дві меті і отримання доказів, і забезпечення явки обвинуваченого до суду.

Вирішуючи порушені питання, Суд звернувся до текстуального, контекстуального та телеологічного тлумачення⁴. Так, ЕЮ охоплює будь-який слідчий (процесуальний) захід⁵, а Директива була прийнята для коригування фрагментованої системи збирання доказів⁶. Суд підкреслив, що вузьке тлумачення сфери застосування суперечило б цілям спрощення судового співробітництва⁷ і встановив, що ЕЮ може бути виданий для тимчасового переведення особи або допиту шляхом відеоконференції, навіть якщо захід також передбачає явку особи до суду, за умови доказової мети⁸. Виконуюча держава контролює тривалість перебування⁹, а ЕЮ не може замінювати Європейський ордер на арешт¹⁰.

Суд зайняв позицію щодо неможливості відмови лише через недоступність заходу в національному праві, тобто стаття 24 Директиви виключає застосування підстави невиконання за ст. 10(5). У Розділі IV законодавець ЄС передбачив право на відмову через недоступність лише для окремих слідчих дій¹¹, однак не для допиту шляхом відеоконференції¹². Принцип суворого тлумачення підстав відмови¹³ означає, що виконання ЕЮ є правилом, а відмова є винятком¹⁴. Підстави відмови за ст. 11(1) та ст. 24(2) є автономними¹⁵.

⁴Judgment of the CJEU of 25 February 2025. Case C-339/22, *BSH Hausgärte*. EU:C:2025:108, para. 27. URL: <https://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?num=C-339/22>

⁵Art. 1(1) Directive 2014/41/EU. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2014/41/oj>

⁶5–8 Directive 2014/41/EU. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2014/41/oj>

⁷Judgment of the CJEU of 30 April 2024. Case C-670/22, *M.N. (EncroChat)*. EU:C:2024:372, para. 86; Judgment of 9 January 2025. Case C-583/23, *Delda*. EU:C:2025:6, para. 34. URL: <https://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?num=C-670/22>

⁸Case C-325/24, *Bissilli*, paras. 56, 61. URL: <https://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?num=C-325/24>

⁹Там само., п.59.

¹⁰Recital 25 Directive 2014/41/EU; Framework Decision 2002/584/JHA of 13 June 2002 on the European arrest warrant. *OJ* 2002 L 190. P. 1. URL: https://eur-lex.europa.eu/eli/dec_framw/2002/584/oj

¹¹Arts. 26(6), 27(5), 28(1), 29(3)(a) Directive 2014/41/EU. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2014/41/oj>

¹²Case C-325/24, *Bissilli*, para. 77. URL: <https://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?num=C-325/24>

¹³Judgment of the CJEU of 8 December 2020. Case C-584/19, *Staatsanwaltschaft Wien (Falsified transfer orders)*. EU:C:2020:1002, para. 64. URL: <https://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?num=C-584/19>

¹⁴Case C-325/24, *Bissilli*, para. 80. URL: <https://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?num=C-325/24>

¹⁵Там само., п.. 91.

Важливою є позиція Суду щодо поняття «фундаментальні принципи права» у ст. 24(2)(b), яка передбачає, що формулювання «у конкретній справі» вимагає індивідуальної оцінки усіх обставин¹⁶. Відмова лише на підставі загальних настанов недопустима, хоча держави можуть приймати такі настанови як орієнтир¹⁷.

Рішення Bissilli має безпосереднє значення для України. Угода про асоціацію зобов'язує сторони зміцнювати судове співробітництво у кримінальних справах¹⁸, а Україна співпрацює з Eurojust з 2016 року¹⁹. Отримавши статус кандидата у 2022 році та розпочавши переговори у 2024 році²⁰, Україна завершила скринінг у 2025 році²¹, включно з Розділами 23 і 24. Рішення також зміцнює базу транскордонного збирання доказів у справах про воєнні злочини, де спільна слідча група об'єднує Україну та держави-члени ЄС²². Дорожня карта верховенства права²³ та 10-пунктний план²⁴ вимагають змін до КПК України, включаючи можливість допиту шляхом відеоконференції та механізм індивідуальної оцінки у відповідності до ст. 47 Хартії²⁵.

Таким чином, рішення Суду ЄС у справі C-325/24 (Bissilli) має знаковий характер. Суд утворив широке розуміння матеріальної сфери ЕІО, обмежив підстави відмови для допиту шляхом відеоконференції та встановив вимогу індивідуальної оцінки. Для України це рішення є орієнтиром для гармонізації КПК з *acquis* ЄС у сфері судового співробітництва, що є невід'ємною частиною переговорних розділів 23 та 24.

¹⁶Там само, п. 95.

¹⁷Там само, п. 97.

¹⁸Ст. 24 Угоди про асоціацію між Європейським Союзом та Україною. *OJ* 2014 L 161. P. 3. URL: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:22014A0529\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:22014A0529(01))

¹⁹Eurojust (2024). Eurojust and the war in Ukraine: supporting accountability for Russian crimes. The Hague. URL: <https://www.eurojust.europa.eu/eurojust-and-the-war-in-ukraine>

²⁰Council of the European Union, Decision of 14 December 2023 to open accession negotiations with Ukraine; accession negotiations opened 25 June 2024. URL: https://commission.europa.eu/topics/eu-solidarity-ukraine/ukraines-path-towards-eu-accession_en

²¹European Commission (2025). 2025 Enlargement Package – Ukraine. Screening completed September 2025. URL: https://enlargement.ec.europa.eu/countries/ukraine_en

²²Regulation (EU) 2022/838 of 30 May 2022 amending Regulation (EU) 2018/1727. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2022/838/oj>. Див. також: Eurojust (2024). Four years since the full-scale invasion: continuing the road to accountability for Ukraine. URL: <https://www.eurojust.europa.eu/news/four-years-full-scale-invasion-continuing-road-accountability-ukraine>

²³Rule of Law Roadmap for Ukraine (травень 2025). Охоплює: судочинство, антикорупцію, правосуддя та безпеку, фундаментальні права. URL: <https://www.coe.int/en/web/kyiv/-/the-council-of-europe-supports-ukraine-in-implementing-european-standards-on-fundamental-rights-as-part-of-the-eu-accession-process>

²⁴Kos M. (2025). EU-Ukraine 10-point action plan on anti-corruption and democratic institutions. Грудень 2025. URL: <https://kyivindependent.com/eu-ukraine-10-step-plan/>

²⁵Ст. 47 Хартії основоположних прав ЄС. *OJ* 2012 C 326. P. 391. URL: https://eur-lex.europa.eu/eli/treaty/char_2012/oj